

Bijbelstudie deel 7

U zult niet doodslaan. Exodus 20:13.

Voor we gaan beginnen met onze studie naar de betekenis van dit gebod wil ik je vragen om allereerst zelf eens na te denken over wat jij denkt. Wat zou God nu precies bedoelen met dit gebod?

Het zomaar doden van een ander mens is in alle tijden en culturen iets wat als een grote misdaad wordt gezien. We zijn geschokt als we verhalen lezen in het nieuws over mensen die andere mensen doden. Instinctief lijkt elk mens ergens wel besef te hebben dat het doden van je medemens een verschrikkelijk kwaad is. Toch is het doden van een ander al sinds de zondeval aanwezig. Direct al tussen de kinderen van de eerste mensen zien we het misgaan als Kaïn uit jaloezie zijn broer Abel doodt. (Genesis 4:1-16) Wanneer God Kaïn ter verantwoording roept gebruikt Hij een zin die er bij mij wel inhakt: *Wat hebt u gedaan! Er is een stem van het bloed van uw broer, dat van de aarde tot Mij roept.* (Gen. 4:10) Onschuldig vergoten bloed is als een roepende stem in de oren van onze God. Indrukwekkend! Want kijkend naar de wereld kan ik me niet voorstellen wat een oorverdovend geschreeuw onze HEERE continue in Zijn oren moet hebben. *Wat zal er bedoeld worden met het bloed wat tot de HEERE roept?*

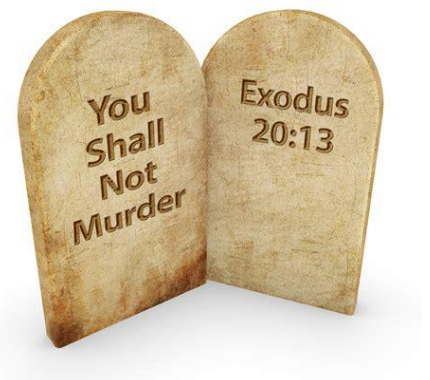

Ik denk dat het zeker betekend dat de HEERE verantwoording vraagt voor bloed wat vergoten wordt. Een logische gedachte aangezien Hij de Schepper van al het leven is. Wanneer dat leven doelbewust beëindigd wordt is dit voor God een hele serieuze zaak. In Genesis 9:3-6 lezen we dat God de dood van een mens niet licht opneemt en genoegdoening eist. Iemand die een ander mens doodt dient als vergelding daarvoor zelf gedood behoort te worden omdat hij iemand heeft gedood die naar het beeld van God geschapen is. Daarmee hebben we ook direct de achtergrond van het gebod gevonden! De mens is geschapen naar het beeld van God (Genesis 1:26-27) Ieder mens, ongeacht leeftijd, sociale status, afkomst, ras, seksuele voorkeur en ga zo maar door is daardoor in zichzelf kostbaar en waardevol. Het doelbewust doden van een mens, geschapen naar het beeld van God is een grote zonde! Sterker nog; op grond van die waardigheid verdient elk leven bescherming.

Tegenstrijdig?

Misschien heb jij ook wel vraagtekens bij dit gebod. Hoe is het mogelijk dat de God die in de 10 woorden die hij Israël geeft uitdrukkelijk verbiedt om een ander mens te doden op andere momenten in Zijn voorschriften juist opdracht geeft om een mens als straf te doden en soms zelfs (zoals tijdens de verovering van Kanaän) opdracht geeft hele steden uit te moorden? Het zijn in elk geval wel vragen die bij mij naar boven komen! Laten we daarom eens beter kijken naar het gebod zelf en naar wat er nu eigenlijk verboden wordt en wat dit betekend. Het gebod zelf is erg simpel en straight forward:

U zult niet doodslaan. Helaas valt het in het Nederlands niet op maar het Hebreeuws gebruikt diverse woorden voor het doden van een mens, elk woord in een eigen context. Het gangbare woord is "qatal" en betekend doden. Het woord wat in het gebod wordt gebruikt is "ratsach/rasah" en dat woord wordt nooit gebruikt in situaties van oorlog of gerechtelijke straffen maar altijd in situaties van het onwettig/onrechtmatig doden van mensen. Dat leidt dus tot de conclusie dat met het gebod het onwetmatig/onrechtmatig doden van de ander wordt verboden. Dat geeft dus ook ruimte voor situaties waarin het doden van een mens wel mogelijk kan zijn.⁷⁸

Motieven zijn dus erg belangrijk wanneer het aankomt op het doden van een mens. Wanneer we kijken in het Woord zien we dat dodelijk geweld soms is toegestaan:

In situaties van oorlog: In deze zondige wereld gebeurt het dat volken tegen volken opstaan en oorlog voeren. Hoewel je algemeen kunt zeggen dat oorlog nooit gewenst is zijn er situaties te bedenken dat het onvermijdelijk is. Denk bijvoorbeeld aan de strijd tegen de nazi's. In Prediker 3:8 wordt gesproken dat er een tijd voor oorlog is. In Bijbelse tijden was oorlog een veel

voorkomend iets. We zien Israël zichzelf verdedigen maar ook in opdracht van God land veroveren. Daarbij spelen vervulling van beloften en oordeel over zonde een rol. Ook de Wederkomst van Jezus zal met strijd gepaard gaan om uiteindelijk vrede te kunnen brengen.

In situaties van zelfverdediging: En voorbeeld vinden we in Exodus 22:2 waar het voorbeeld van een nachtelijke inbraak gegeven wordt. Wanneer de inbreker wordt gedood dan wordt dit niet opgevat als overtreding van het gebod maar als zelfverdediging. Echter wanneer het dag/licht is en duidelijk is dat het om een inbraak gaat en geen overval of iets dergelijk dan mag je de inbreker niet doden lezen we als verduidelijking in vers 3. Zelfverdediging is dus in levensbedreigende situaties wel geoorloofd en wordt anders gezien dan een moord.

In het strafrecht: In de Bijbel vinden we diverse voorbeelden van situaties waarin de doodstraf gegeven kan worden. Niet alleen in het Oude maar ook in het Nieuwe Testament zien we dat de overheid het zwaard mag hanteren. (Romeinen 13:1-5) Bijzonder is wel dat ook daar grenzen aan gesteld zijn. De straf moet passen bij de overtreding en mag deze niet te

boven gaan. Oog om oog en niet hoofd om oog! (Exodus 21:23)

Sommige landen hebben de doodstraf en ook in ons land speelt van tijd tot tijd de discussie of het voor sommige misdaden toch niet ingevoerd moet worden. Hoe denk jij daarover? Is de doodstraf een mogelijk binnen een beschaafde staat anno 2021?

Andere situaties als moord, eerwraak, doodslag maar ook bijvoorbeeld dood door schuld werden gezien als overtredingen van het gebod. Een voorbeeld van dood door schuld vinden we in Exodus 21:29 en Deuteronomium 22:8.

Lees de laatst genoemde Bijbelteksten eens. Hoe moeten we in dit licht rijden onder invloed zien?

Behalve moedwillig doden of doden door roekeloosheid ko het natuurlijk ook gebeuren dat iemand per ongeluk een ander doodde. God gaf voor die situaties specifieke voorschriften door het instellen van vrijplaatsen waar je als dader dan naartoe kon vluchten om te voorkomen dat familie zich op je zou wreken voor je terecht kon staan. (Numeri 35)

Het verbod positief uitgelegd

Veel belangrijker dan het kijken naar de mazen in de wet is het nadenken over de intentie van dit gebod en wat het vandaag de dag betekent. We hebben al gezien dat God niet wil dat mensen andere mensen doden omdat mensen geschapen zijn naar het beeld van God en daarom waardevol en kostbaar zijn. **Welke gevolgen zou dit kunnen hebben denk jij?**

Omdat elk leven waardevol is hebben Christenen zich door de eeuwen heen ingezet om het leven te beschermen. De belangrijkste, meest zichtbare en tevens meest omstreden gebieden die dan opvallen zijn abortus, euthanasie en zelfmoord.

Abortus

In de wereld van het Oude Testament (en lang in de Nieuw Testamentische periode) was het doden van kinderen voor of vlak na de geboorte iets wat regelmatig voorkwam. De tekst die ik eerder aanhaalde uit Exodus 21: 22-25 laat zien dat de context ook gaat over kinderen die nog in de baarmoeder zitten. Ook deze vallen dus onder Gods zorg en bescherming. De Bijbel/de HEERE hecht waarde aan het leven vanaf het aller vroegste begin (conceptie) Psalm 139 laat dit bijvoorbeeld heel duidelijk zien. Calvijn schrijft in zijn commentaar op exodus 21 de volgende mooie woorden: *Want de foetus, hoewel opgesloten in de baarmoeder van zijn moeder, is al een mens, en het is bijna een monsterlijke misdaad om hem te beroven van het leven waarvan hij nog niet is begonnen te genieten. Als het afschuwelijker lijkt om een man in zijn eigen huis te doden dan in een veld, omdat het huis van een man zijn meest veilige toevluchtsoord is, moet het toch als gruwelijker worden beschouwd om een foetus in de baarmoeder te vernietigen voordat het zover is gekomen.*

Christenen hebben zich door de eeuwen heen verzet tegen abortus en gezegd dat wanneer het biologische leven begint je als mens gekend en geliefd bent door de Schepper en daarom liefde, waardering en bescherming verdient.

Euthanasie

Euthanasie is de doelbewuste beëindiging van een mensenleven. Belangrijk om hierin een onderscheid te maken met palliatieve zorg. Palliatieve zorg betekent dat iemand door middel van bijvoorbeeld pijnbestrijding of het stopzetten van een behandeling op een zo comfortabele manier sterft. Het onvermijdelijke einde van een mensenleven kan daardoor misschien versneld worden maar het doel is niet om leven te beëindigen maar om de laatste levensfase zo comfortabel mogelijk te maken. Dat is iets anders dan daadwerkelijke euthanasie. Het doel hierbij is het laten intreden van de dood. De reden daarvan kan erg divers zijn: verlangen naar de dood, ernstige ziekte, handicap, ouderdom, dementie, geestelijk lijden, pijn, het gevoel hebben klaar te zijn met het leven en allerlei andere zaken. Gemene deler is dat er met medische begeleiding actief een einde gemaakt wordt aan een mensenleven. Hoe (liefdevol en zorgzaam) ook genoemd het is en blijft een vorm van moord en dus in strijd met hoe God het mensenleven ziet. De huidige discussies in ons land gaat over menswaardigheid maar onder de oppervlakte zit de gedachte van maakbaarheid en ook wel angst voor lijden wat maakt dat mensen zelf de touwtjes over leven en dood in handen nemen. Ik vraag me ook wel eens af waar de grenzen liggen op dit gebied. Wat als ikzelf niet meer in staat ben en niets gezegd heb? Gaan anderen, gaat de staat dan bepalen wat er met mijn leven/lichaam gebeurt? Als elk leven waardevol en kostbaar is dan gaat dit ook op voor het kind met de beperking, de oudere met haar dementie. Ook het lijden kan, hoewel verschrikkelijk in onze ogen, heilzaam werken. Denk bijvoorbeeld aan het lijden van Job wat hem uiteindelijk dichterbij God bracht.

Wat zijn jouw gedachten over euthanasie?

Zelfmoord

In de Bijbel komen we slechts 5 gevallen van zelfdoding tegen. Alle gevallen betreft het tragische situaties waarin schaamte een grote rol speelt. Zelfmoord is het doelbewust beëindigen van het eigen leven. Verschil met euthanasie is dat dit niet gebeurt met hulp van een arts maar op andere manieren plaatsvindt. Hoewel soms in een opwelling (bijvoorbeeld onder invloed van drugs) is de achtergrond vaak erg tragisch en komt men niet zomaar tot een dergelijk besluit. Pastoraal zijn het ook altijd moeilijke zaken. Wanneer we geloven dat elk leven waardevol is en dat we verantwoording aan God moeten afleggen over ons leven dan is zelfmoord iets wat we als Christenen altijd moeten proberen om te voorkomen. Intensieve pastorale en liefdevolle nabijheid en duidelijkheid over wat God leert in Zijn Woord is hierin erg belangrijk.

baptisten
gemeente
vroomshoop

In onze samenleving wordt gevochten voor het recht op euthanasie en anderzijds is er veel aandacht voor de preventie van suïcide. Is dat niet paradoxaal? Hoe denk jij daarover?

Ken jij andere manieren om het leven te beschermen?

Het leven beschermen zien we ook onder Christenen terug in de inzet voor zieken, zwakken, weduwen en wezen, gehandicapten en psychisch zieken. Denk aan de strijd tegen slavernij en discriminatie. Allemaal zaken die ook in Gods Woord een belangrijke plaats innemen. Jakobus is daarin bijvoorbeeld behoorlijk duidelijk: Jakobus 1:27 of Jakobus 2:15-17.

Jezus en het zesde gebod.

Zo op het eerste gezicht zullen weinig van ons zich schuldig maken tegenover het 6^e gebod. Hoewel je misschien wel het gevoel hebt gehad dat je iemand wat aan zou willen doen en misschien ook wel eens hebt geroepen tegen iemand; "ik doe je wat" zullen weinig van ons daadwerkelijk iemand vermoorden of vermoord hebben. Het zou je haast een gerust gevoel geven tot je de woorden van Jezus leest in Matteüs 5:21-26. De Heer maakt hier duidelijk dat de wortel van het doden van een ander woede is. Woede op een ander opgewekt door afgunst, hebzucht, superioriteitsgevoel of juist minderwaardigheidsgevoel. Woede in de ergste vorm leidt tot moord maar in elk geval kan woede het eigen leven en het leven van de ander tot een ware hel maken. Dergelijke woede komt niet alleen tot uiting in moord maar ook in onverzoenlijkheid, het de ander niets gunnen of zaken onthouden die noodzakelijk zijn/waar hij recht op heeft (voedsel, onderdak,

baptisten
gemeente
vroomshoop

veiligheid, respect) Zo bezien staan we allemaal dagelijks schuldig voor God en hebben genade nodig.

Heb jij wel eens zo naar dit gebod gekeken? Als jij het gebod leest zoals Jezus het uitlegt wat leert het jou dan over je eigen leven? Ken je situaties waarin dit actueel is in jouw leven?

Gelukkig is er bij de Heer vergeving en genade te vinden voor onze zonde. Omdat wij elkaar het licht in de ogen vaak niet gunnen droeg Hij op Golgota de prijs voor onze overtreding (een leven voor een leven Ex. 21) en mogen wij in de kracht van Zijn Geest opnieuw beginnen. De Heer roept ons op om ons met elkaar te verzoenen, elkaar te aanvaarden en lief te hebben. Om het goede voor elkaar te zoeken. Niet alleen voor wie goed voor ons zijn maar zelfs voor onze vijanden! (Matteüs 5:43-38)

Wat betekend die oproep van Jezus heel concreet in de situatie die je beschreef in de vorige vraag? Welke stappen ga je nu daarin zetten?
